

מדינת ישראל
משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

נשעור מדע וטכנולוגיה לפתח ב

נושא הנשעור: סוגי שנים ותפקודן

עם המורה: גלית ניב

מתחילים

כְּשֶׁאֲנִי מְצַחֶצֶחַת שְׂנִים,
אֲנִי רוֹאָה אֶת הַשְּׂנַיִם שְׁלִי בַּמִּרְאָה.
שִׁמְתִּי לֵב שֶׁהַשְּׂנַיִם שְׁלִי דוֹמוֹת,
אֲךֹּ הֵן אֵינָן נִרְאוֹת בְּדִיוֶק אוֹתוֹ הַדָּבָר..

02:00

מָה לְהָבִיא לַנְּשִׁיעוֹר?

3 פְּרוֹסוֹת לֶחֶם

מִרְאָה

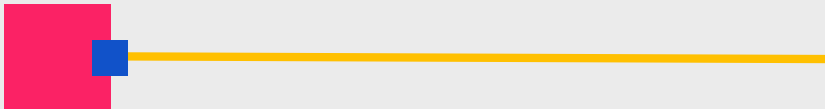
סִכִּין חָד פְּעָמִית

2 אֲבָנִים שְׁטוּחוֹת

קִיסְמֵי שִׁינָיִים

דומות או שונות?

מה תדעו היום בִּסוף השיעור?

■ האם השניים שלנו דומות או שונות זו מזו?

■ אילו סוגי שניים יש בפה?

■ מהם תפקידי השניים בפה?

■ אילו סוגי שניים יש לבעלי חיים שונים?

■ מה הקשר בין מבנה השניים לסוג המזון?

נכיר את השנים שלנו

ציוד: מראה

התבוננו בתוך הפה בעזרת מראה:

1. באיזה חלק בפה נמצאות השנים?

2. האם לכל השנים יש בדיוק אותה צורה?

3. האם לכל השנים בדיוק אותו גודל?

4. כמה דומות השנים זו לזו?

5. כמה שונות השנים זו מזו?

מָה לַמִּדְנוּ מֵהַתְצַפִּית בְּעֶזְרַת הַמְרָאָה?

- הַשָּׁנִים קְבוּעוֹת בַּלָּסֶת הָעֲלִיוֹנָה וּבַלָּסֶת הַתַּחְתּוֹנָה.

- הַלָּסֶת הִיא עֶצֶם שֶׁנִּמְצָאָה בַּחֵלֶק הַתַּחְתּוֹן וְהָעֲלִיוֹן

נֶשֶׁל הַפֶּה

- הַשָּׁנִים נִשְׁלָנוּ הֵן בְּצוּרוֹת שׁוֹנוֹת.

- הַשָּׁנִים נִשְׁלָנוּ הֵן בְּגִדְלִים שׁוֹנִים.

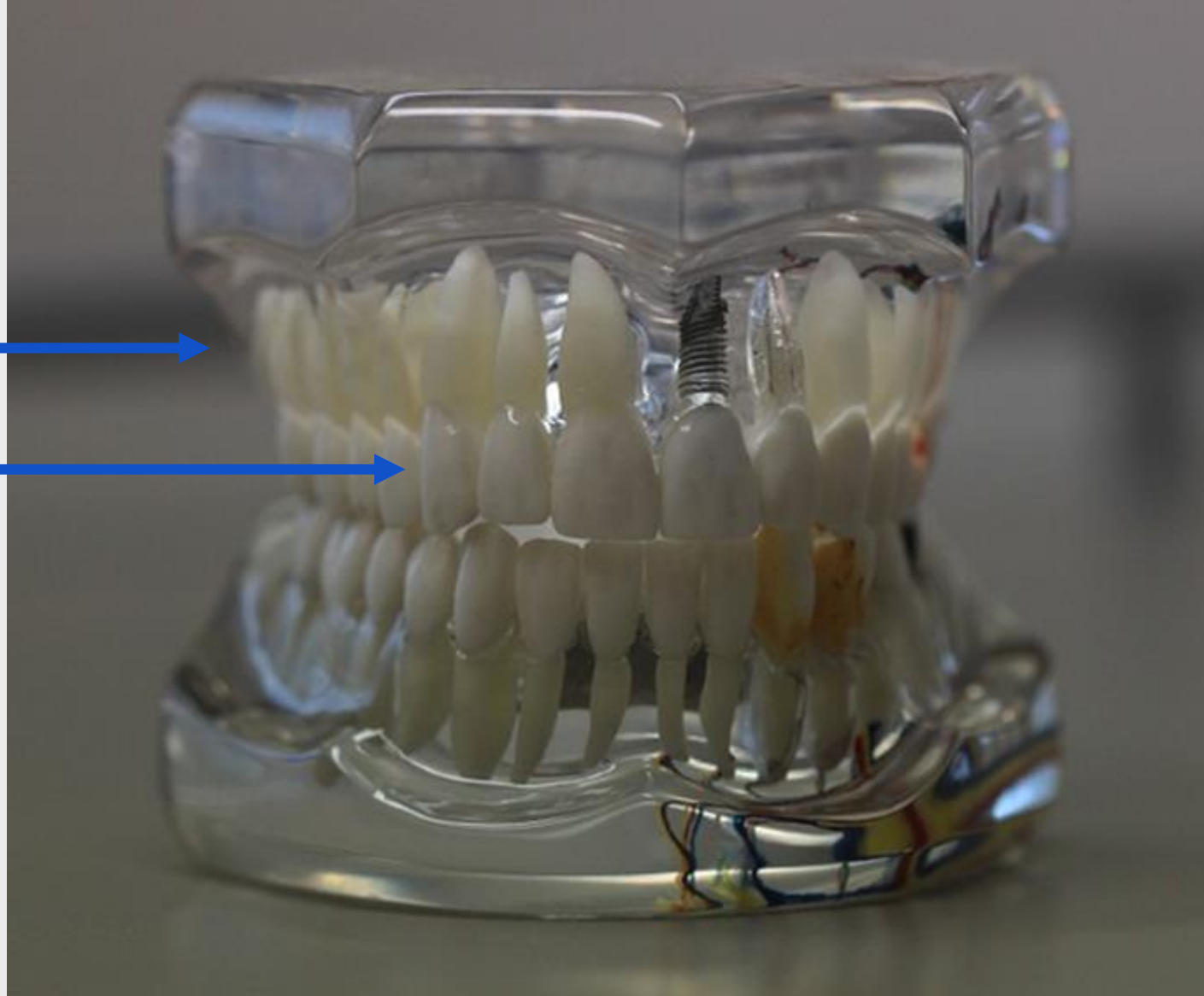

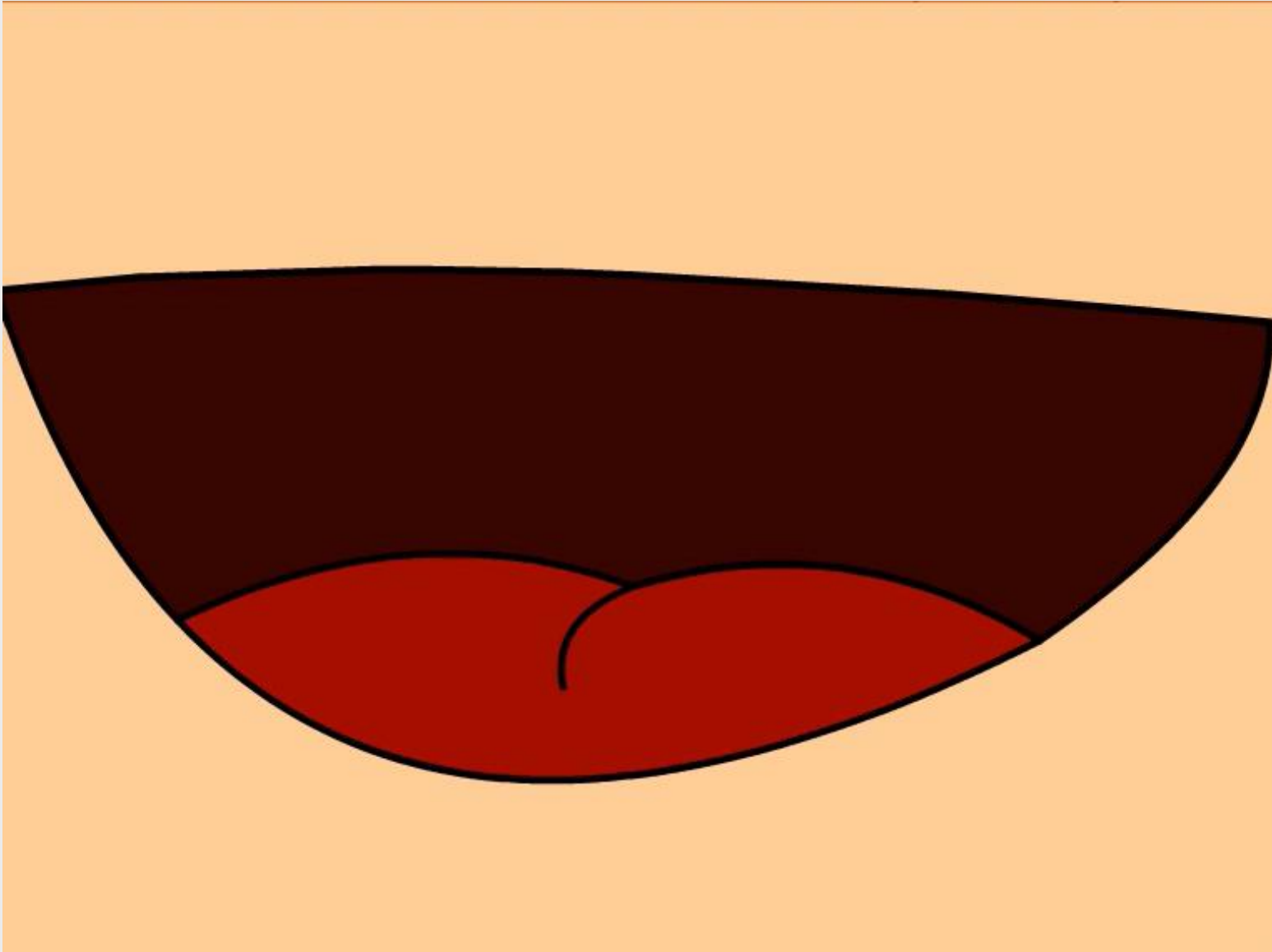

שורש השן

הכותרת של השן

הַשְּׁנִיִּים הַחוֹתְכוֹת

1. בִּדְגָם שְׁלִפְנֵיכֶם מִדְגָּשׁוֹת הַשְּׁנִיִּים הַחוֹתְכוֹת הַתְּחוֹנוֹת.

א. כַּמָּה שְׁנִיִּים חוֹתְכוֹת יֵשׁ לָנוּ בְּכָל לָסֶת?

ב. הֵיכָן הֵן מְמַקְמוֹת בִּפֶּה?

2. הֶעֱזְרוּ בַּמִּרְאָה וּמִצָּאוּ בְּתוֹךְ הַפֶּה אֶת הַשְּׁנִיִּים הַחוֹתְכוֹת שְׁלַכְּם.

א. כַּמָּה שְׁנִיִּים חוֹתְכוֹת גְּלִיתֶם בְּכָל לָסֶת?

ב. הֵיכָן הֵן מְמַקְמוֹת בִּפֶּה?

יש לנו 4 שנים חותכות בכל לסת. 8 שנים חותכות בסך הכל.
הן ממקמות בחלק הקדמי של הפה.

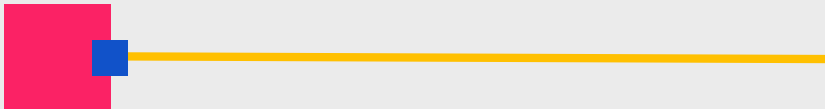
מָה תַּפְקִיד הַשָּׁנִים הַחוֹתְכוֹת?

צִיּוּד: פְּרוֹסֶת לֶחֶם, סַכִּין חַד פִּעֲמִית

1. חֲתֹכוּ פְּרוֹסֶת לֶחֶם לַחְתִּיכוֹת בְּעֶזְרַת סַכִּין חַד פִּעֲמִית.
הַצְלַחְתֶּם?

2. נָגְסוּ פְּרוֹסֶת לֶחֶם בְּעֶזְרַת הַשָּׁנִים הַחוֹתְכוֹת.
מָה קָרָה לַלֶּחֶם?

הסכין החדה וכן השניים החדות מאפשרות
לחתוך את המזון לחתיכות קטנות.
השניים החותכות חדות ומתאמות לתפקידן
ובעזרתן אפשר לנגס חתיכות קטנות מהמזון
כפי שעשיתם עם הלחם.

**וּמָה אֶצֶל
בְּעָלֵי הַחַיִּים?**

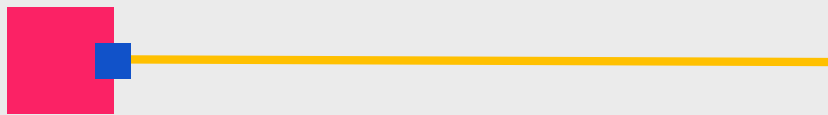
עֶכְבָּר

נוֹטְרִיָּה

סִנְאִי

נוֹטְרִיָּה

צילם גל זניר

גלגלת של נברן

נִבְרָן

חלד

כל הזכויות לתמונה שמורות לספר מבט חדש, כיתה ז',
הוצאת רמות, אוניברסיטת תל אביב

שניים חותכות

השניים הטוחנות

1. בדגם שלפניכם מדגשות השניים הטוחנות של אדם בוגר.

א. כמה שנים טוחנות יש לנו בכל לסת?

ב. היכן הן ממקמות בפיה?

2. העזרו במראה ומצאו בתוך הפה את השניים הטוחנות שלכם.

א. כמה שנים טוחנות גלייתם בכל לסת?

השניים הטוחנות

יש לנו 10 שניים טוחנות בכל לסת. 20 שניים טוחנות בסך הכל.
הן ממקמות בחלק האחורי של הפה.

מָה תַּפְקִיד הַשְּׁנַיִם הַטּוֹחָנוֹת?

צִיּוּד: 2 אָבְנִים, לֶחֶם

1. הַנִּיחוּ חֲתִיכַת לֶחֶם בֵּין שְׁתֵּי אָבְנִים שְׁטוּחוֹת וְעָבוֹת. טַחְנוּ אֶת הַלֶּחֶם בְּעֶזְרַת שְׁתֵּי הָאָבְנִים.

מָה קָרָה לִלְחֵם?

2. לַעֲסוּ חֲתִיכַת לֶחֶם בְּעֶזְרַת הַשְּׁנַיִם הַטּוֹחָנוֹת.

מָה קָרָה לִלְחֵם?

מתוך חוברת השיניים שלנו, מדע וטכנולוגיה לכיתה ב', הוצאת
רמות אוניברסיטת תל אביב

• הַשְּׁנַיִם הַטּוֹחָנוֹת שְׁטוּחֹת וְרַחְבּוֹת כְּמוֹ הָאֲבָנִים .

• בְּעֶזְרָתָן אֶפְשָׁר לְטַחַן אֶת הַמָּזוֹן.

• הַשְּׁנַיִם הַטּוֹחָנוֹת מְתַאֲמוֹת לְתַפְקִידוֹן.

**וּמָה אֶצֶל
בְּעָלֵי הַחַיִּים?**

- לַפָּרָה, לָעֵז וְלַסּוֹס יֵשׁ יוֹתֵר מִ- 24 שִׁנִּיִּים טוֹחֲנוֹת בַּפֶּה.
- הַשִּׁנִּים שֶׁלָּהֶם נִשְׁטוּחוֹת וְרָחְבוֹת, וְהֵן לוֹעֲסוֹת אֶת הָעֵשֶׂב וְטוֹחֲנוֹת אוֹתוֹ כְּמוֹ אֲבִי רֹחִים.

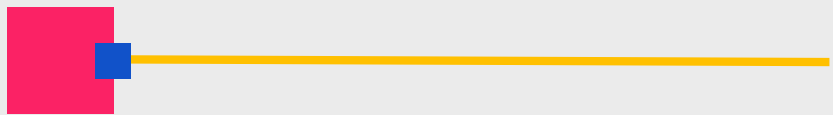
יַעַל נוֹבִי

צולם על ידי עופר מוקדי

צילום: אורלי פרי

הַנִּיבִים

1. בַּדָּגָם שֶׁלפְּנִיכֶם מִדָּגְשִׁים הַנִּיבִים.
- א. כַּמָּה נִיבִים יֵשׁ לָנוּ בְּכָל לֶסֶת?
- ב. הֵיכָן הֵם מְמַקְמִים בִּפֹּה?

2. הַעֲזְרוּ בַּמְרָאָה וּמַצְאוּ בְּתוֹךְ הַפֹּה אֶת הַנִּיבִים.
- א. כַּמָּה נִיבִים גְּלִיתֶם בְּכָל לֶסֶת?
- ב. הֵיכָן הֵם מְמַקְמִים בִּפֹּה?

הַנִּיבִים

יש בפה 2 ניבים בכל לסת בסך הכל 4 ניבים.
הניבים נמצאים משני צדי השנים החותכות.

מַהִי תַפְקִיד הַנִּיבִים?

צִיּוּד: פְּרוּסֶת לֶחֶם, קִיסָמִים

1. קָרְעוּ פְּרוּסֶת לֶחֶם בְּעֶזְרַת קִיסָם.

מָה קָרָה לִלְחֶם?

2. קָרְעוּ פְּרוּסֶת לֶחֶם בְּעֶזְרַת הַנִּיב.

מָה קָרָה לִלְחֶם?

- בַּעֲזֶרֶת הַנִּיבִים וְהַקִּיסָם קָרַעְנוּ חֲתִיכוֹת מִן הַלֶּחֶם.
- הַנִּיבִים מִחֻדָּדִים וּבַעֲזָרָתָם אָפְּשָׁר לַחֲתוֹךְ וְלִקְרַע חֲתִיכוֹת מִמָּזוֹן קָשָׁה.

**וּמָה אֶצֶל
בְּעָלֵי הַחַיִּים?**

צילם גל זניר

גלגלת של צמחוני (עז)

צילם גל זניר

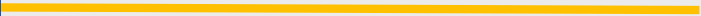
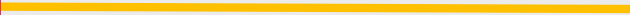

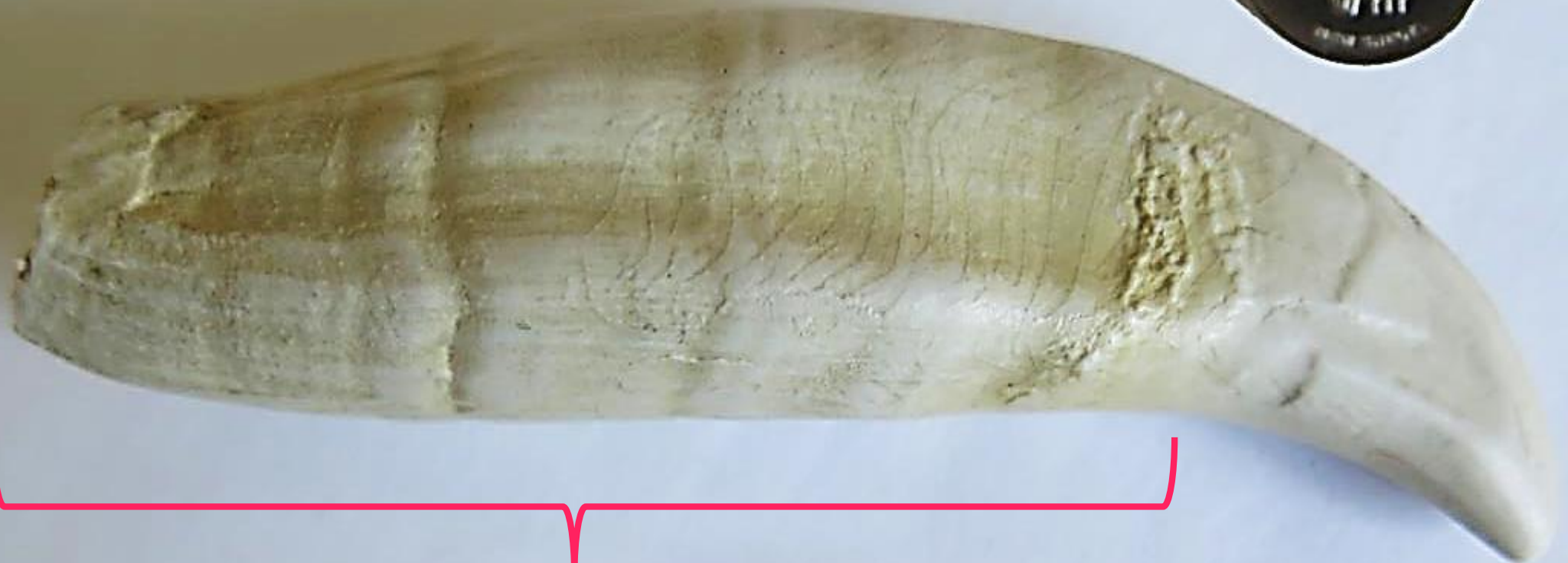
גלגלת של טורף

גולגלת של פומה

שורש השן שנמצא בתוך הלסת

כותרת השן

צילם גל זנר

חזיר יבלות

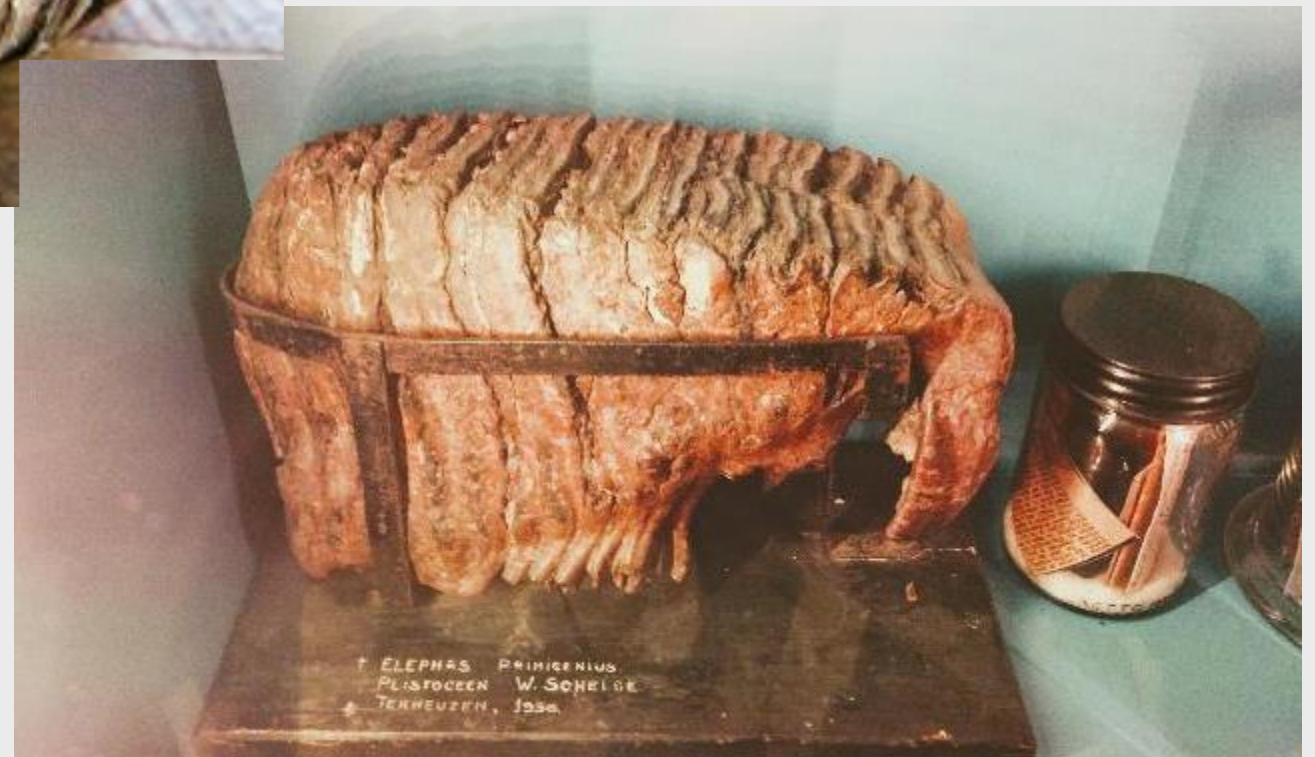

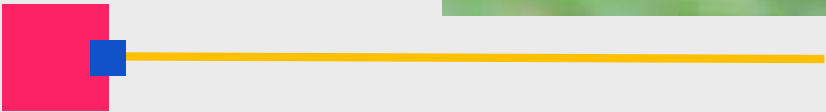
צילם גל זניר

התמונה צולמה על ידי נדב לוי

ניב - שן חלב

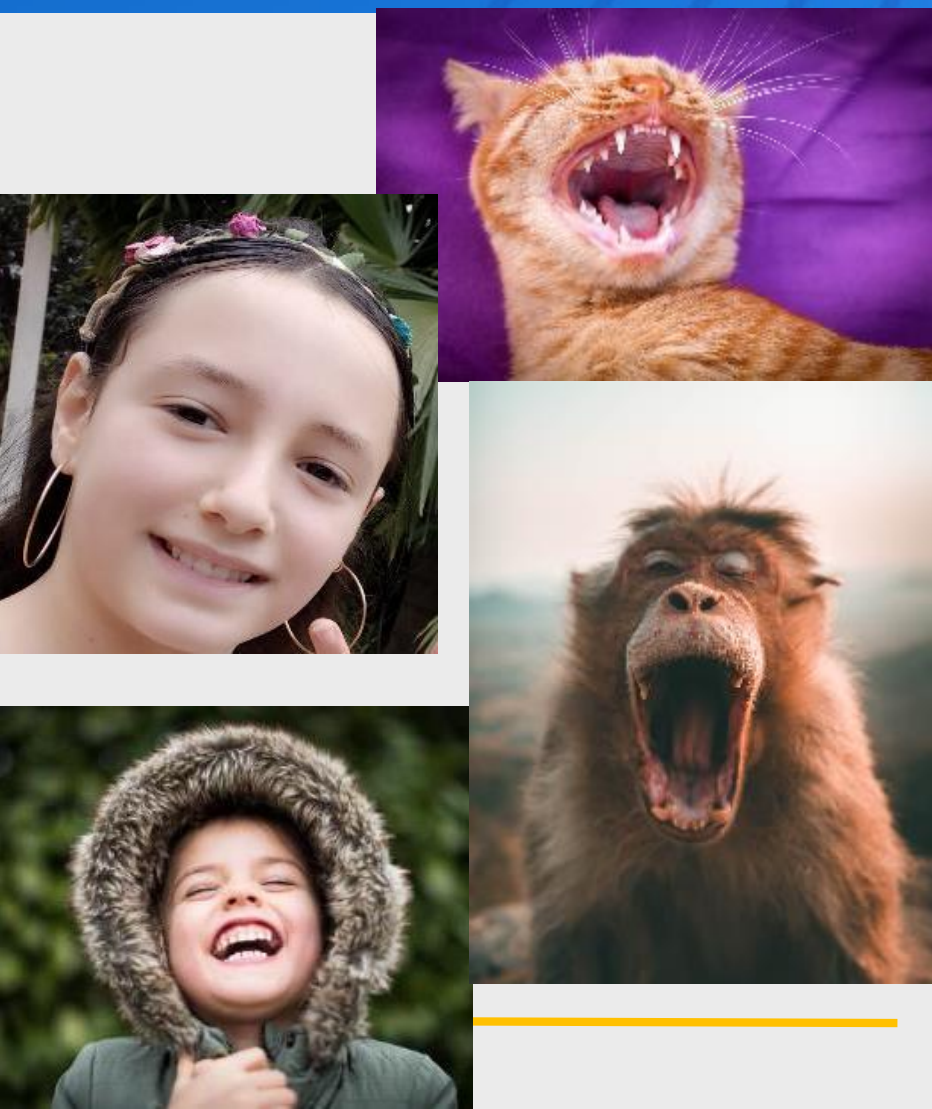
שן טוחנת קבועה
שנעקרה

שני חלב חותכות שנשרו

מה למדנו?

- יש לנו סוגים שונים של שיניים.
- סוגי השיניים שונים בגדל ובצורה.
- כל סוג נשן מבצע פעולה אחרת.
- צורת הנשן וגדלה מתאימים לפעולה שהיא עושה.
- השיניים מכינות את המזון לבליעה.
- לבעלי החיים יש שיניים בצורות ובגדלים שונים.
- גם הן מתאימות לפעולה שהן עושות.

0 1:00

משימות לאחר המשדר

בחרו אחת מהמשימות הבאות :

כתבו במחברותיכם מה היזה קורה אלו...

השנים הטוחנות היו בקדמת הפה

לא היו לנו שנים טוחנות.

כל השנים היו באותה הצורה ובאותו הגדל.

הכינו מפלסטינה או מבצק משחק דגם של סוגי השנים.

צירו פנים של ילד או ילדה והוסיפו את שלשת סוגי השנים.

צירו בעל חיים דמיוני טורף או צמחוני. כתבו מה הוא אכל ואלו סוגי שנים יהיו לו.

הכנסו לאתר אפק לפעילות שנקראת : מכירים את השנים. ענו על החידון.

מתוך החוברת להיות בריא, ספר שני, הוצאת רמות,
אוניברסיטת תל אביב

מדינת ישראל
משרד החינוך

תודה שצפיתם בשידור

הופק עבור משרד החינוך ע"י מטח